

Entreprenörsnytt

Mars 2023

Södra lanserar
nytt högteknologiskt
rundvirkesekipage –
förbättrad säkerhet
och förarmiljö

Test av nya mätjul på
Södras avverkningsskördare

Dags att söka stipendium

Säkerheten först

Är ett motto som Södra arbetar efter sedan en tid tillbaka. Samtidigt har vi drabbats av flera allvarliga arbetsplatsolyckor vilket visar hur svår frågan är och att vi har en lång resa framför oss för att skapa en säkerhetskultur som premierar säkerhet före samtliga andra aspekter. Södra arbetar långsiktigt med ökad säkerhet i alla verksamheter som vi bedriver och har ett omfattande program för anställda som ska genomsyra hela verksamheten. Ett projekt som du kan läsa mer om är "Säker mottagningsplats" som beskrivs från tre olika yrkeskategoriers perspektiv, både anställda på Södra och för åkerierna. Vi lovar att återkomma till säkerhetsfrågor som ett återkommande tema i kommande nummer.

Entreprenörer och åkerier har ett eget ansvar för att bedriva sin verksamhet på ett säkert sätt men företagen arbetar också integrerat med Södra i flera avseenden vilket gör att vi också måste tänka nytt för att stötta varandra och arbeta som exemplet "Säker mottagningsplats" bedrivits. Vi tar gärna emot synpunkter från er i hur vi kan arbeta vidare med frågorna och om ni har uppslag till reportage med lyckade exempel på ett framgångsrikt säkerhetsarbete får ni gärna höra av er till oss. Kontaktuppgifter finner ni på sista sidan i denna tidning.

Trevlig läsning.

Magnus Petersson
Skogsbrukschef

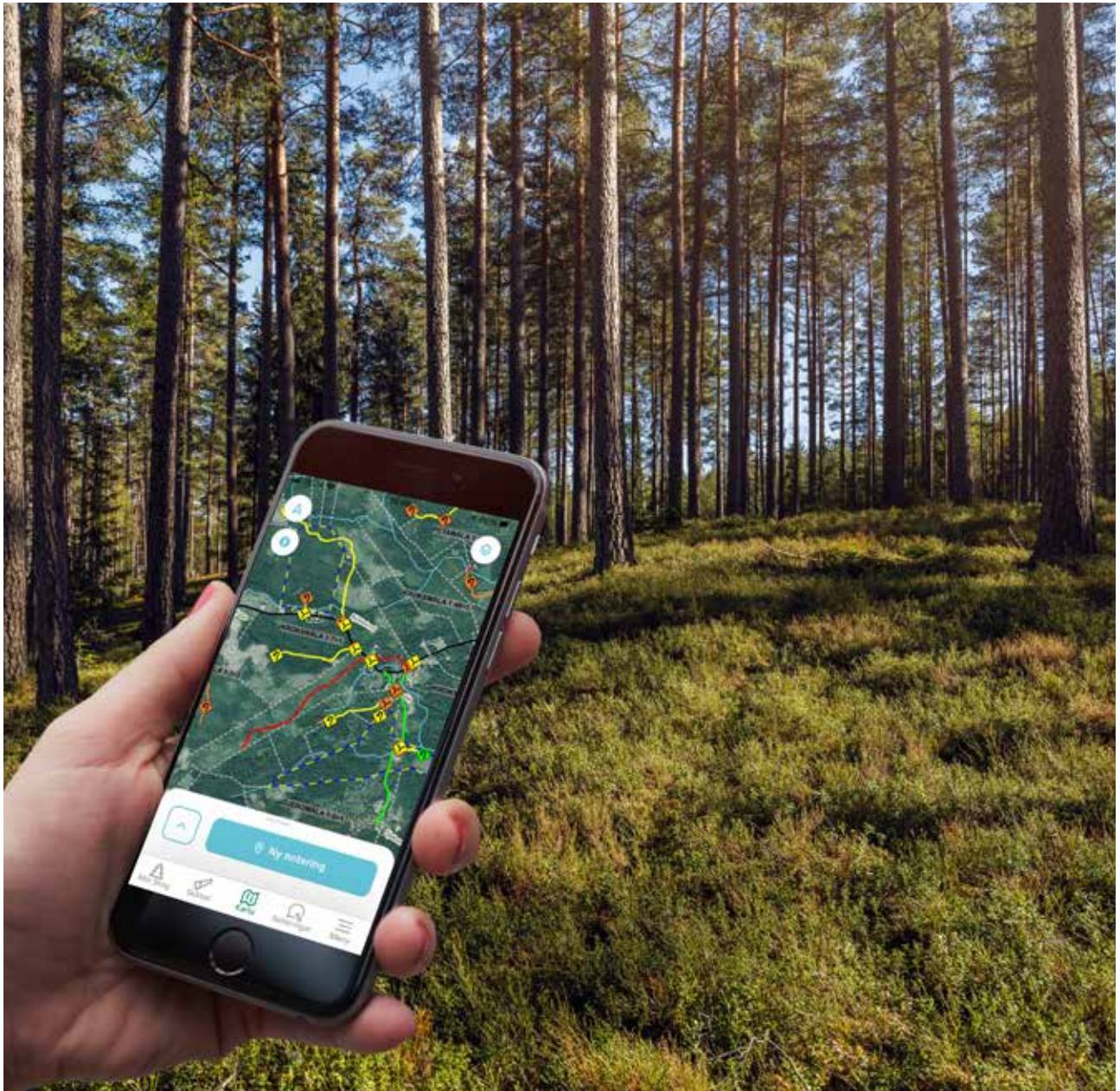
Påminnelse om att sprida ordet vidare

I Entreprenörsnytt samlar vi information som är viktig att känna till för dig som arbetar som entreprenör hos oss på Södra. Fysisk tidning och PDF-fil skickas till den som äger företaget, men vi önskar givetvis att ni sprider informationen vidare till övriga medarbetare, så att alla blir delaktiga.

Tack på förhand!

Nu syns även information för omklassade vägar i Entreprenörsappen

Informationen från Biometrias klassning av skogsbilvägarna har sedan länge visats upp i Entreprenörsappen, men efter att en väg rustats upp och klassats om av Biometria så har inte den uppdaterade informationen kommit in i appen. Detta är nu åtgärdat och från nu och framåt så hämtas all ny väginformation hem till Södras system en gång i veckan, så att medlemmar i Södra och entreprenörer kan se väginformationen även efter utförda omklassningar.

I Entreprenörsappen visas resultatet av Biometrias klassning av skogsbilvägarna, du ser det genom att tända upp lagren Väginformation/NVBD och Svängmöjlighet/NVBD i kartan. Efterhand som Biometria klassat skogsbilvägar har informationen fyllts på i Södras system. Fler

och fler skogsägare väljer att rusta upp sina vägar och åtgärda brister som framkommit vid inventeringen, vilket gjort att antalet omklassningar ökat markant under de senaste åren.

När Biometria utfört en omklassning så har det varit ett inläsningsfel till Södras system, vilket medfört att man inte kunnat se den uppdaterade informationen om vägar som blivit omklassade. Men nu är felet åtgärdat och även informationen från omklassningar hämtas och visas upp i Entreprenörsappen. Tänk på att ny information hämtas till Södras system varje måndag, så det kan dröja upp till en vecka innan den syns i appen från det att Biometria klassat en väg.

Södra lanserar nytt högteknologiskt rundvirkesekipage – förbättrad säkerhet och förarmiljö

Ett nytt högteknologiskt rundvirkesekipage rullar nu på västkusten med Södras industri i Värö som slutdestination. Stefan Hilbertsson kör det nya ekipaget och har deltagit i produktutvecklingen.

– Deltagarna i projektet har varit mycket lyhörda och nyfikna på mina idéer och tankar. Resultatet är en fantastisk förarmiljö samtidigt som säkerheten har fått ett rejält lyft. Jag har varit rädd för att ryggen inte håller för ett helt arbetsliv, men de tankarna har jag helt släppt nu, säger Stefan.

En ny timmerbil utan kranhytt och styrd med virtual reality (VR) samt med en vagn med fler och högre bankar är resultatet av ett utvecklingsprojekt mellan Södra och leverantörerna Exte och Hiab. Konceptet har tagit sitt avstamp i säkerhet och effektivitet, samt högre lastförmåga både avseende volym och vikt. Nya regler gör det möjligt att lasta mer vikt och därmed ökar också behovet att kunna lasta mer volym. Transportbranschen är dessutom i stort behov av chaufförer och behovet finns att erbjuda tillgång till ny teknik och en trygg arbetsmiljö. Projektet har pågått sedan 2020 och vagnen började Stefan att testa hösten 2021 och i slutet av 2022 började han köra den nya timmerbilen utan kranhytt. Teknik som är redan är ute på marknaden eller som är på väg att kommersialiseras har använts.

– Den största förändringen är att vi tagit bort kranhytten och ersatt den med en kamera, så att jag sitter inne

i förarhytten och kör. När du sitter i kranhytten, så skakar det i kroppen hela tiden och det är högt ljud. Jag har tänkt att ska jag jobba så här hela arbetslivet så kommer jag inte att må bra som gammal. De tankarna har jag helt släppt nu, den nya förarmiljön är helt fantastisk, det är tyst och lugnt och med den fina fjädringen har vi fått bort alla farliga skakningar i kroppen.

Stefan berättar också att förändringen innebär att många farliga arbetsmoment försvinner. Du slipper klättra upp och ner i kranhytt, när det snöar är halt eller lerigt. I momentet när du lastar och lossar höga travar har risken försvunnit att skada sig när stockar trillar på kranhytten. Idag förstörs endast en kamera om det skulle hända. Det har hänt att stockar trillat på kranhytten och att föraren ramlat ur kranhytten om de slarvat och haft dörren öppen på sommaren.

Många är givetvis nyfikna på om det är samma känsla att lasta och lossa med en VR-kamera som när du sitter i en kranhytt. Tekniken består av Hiab HiVision 2, minispakar tillsammans med VR-glasögon och kamera.

– Jag kan erkänna att jag var lite fundersam, men jag pratade med flera som testat och de försäkrade att känslan är densamma. Det var lite överkligt i början, men det kändes bra redan första gången och efter en vecka kan jag ärligt säga att det inte är någon skillnad. Sikten kan vara lite begränsad men det är det i en kranhytt också om du inte har kliniskt rena rutor, vilket man aldrig har.

Däremot är kameranlinsen alltid ren, eftersom den ligger i ett skyddat fodral. Det finns också en givare som känner av om ekipaget lutar för mycket och riskerar att välta, då bryter kranen för den känner av hur mycket vikt jag lyfter, så det är ytterligare en säkerhetsaspekt där vi får hjälp av tekniken, berättar Stefan.

Den andra stora förändringen är att höjden på släpet är maxat till 4,5 meter, för att underlätta att veta vad gränsen går för frihöjd. Stefan har kört vagnen i ett års tid och den fungerar mycket bra.

– Det förenklar mitt arbete och jag behöver inte vara så noggrann. Nu vet jag att jag kan lasta ända upp och sedan är det bra. Har du en annan vagn och veden är lätt, så vill du ha med dig så mycket volym som möjligt. Då chansar du kanske lite med höjden. Du vet att du kan lasta 20 centimeter högre än vad stakarna är höga. Men när du sitter i hytten är det svårt att se om det är 10 centimeter eller 30 centimeter jag lastar över, berättar Stefan.

Dessutom har släpet flera bankar, åtta mot normalt sex eller fyra.

– Vi har valt fler bankar på vagnen för att slippa jämnslå virket, då är det lättare att lägga på och ta ett nytt tag. Sedan när jag kommer till industrin så blir det alltid jämnvikt i stuvorna när stockarna lossas. Därmed finns det ingen risk att lasten riskerar att välta i ramen för vagnen eller utanför på vedgården. Det blir säkrare för mig och för truckföraren på industrin, säger Stefan.

Utöver detta har timmerbilen utrustats med fjärrutlösare av surrningsutrustningen.

– Tidigare fick jag alltid gå ut och förbereda och släppa spännen och band. Nu sitter jag inne i förarhytten och med hjälp av en TU-fjärrkontroll lossas jag inifrån. Samma sak är det jag kommer till mottagningsplatsen, då kan jag sitta kvar i bilen och lossa banden. Tidigare gjorde jag det när jag gick till kranhytten. Det här känns som ett stort lyft och jag känner mig mycket trygg och behöver

inte vara rädd att få någon stock på mig. Att det är åtta bankar gör att det blir enklare att lasta. Vi har gått ner i dimension, så viktmässigt väger vagnen precis som en vanlig vagn.

Sammanfattningsvis gör den nya tekniken lastningsarbetet snabbare, lastförankringen säkrare och ökar möjligheterna att få med mer vikt i varje lass.

Ett av Södras mål är att driva utvecklingen framåt gällande teknik, arbetssätt och inte minst säkerhet. Den nya lastbilen kommer att utvärderas löpande fram till 2024. Kunskapen och erfarenheter från projektet kommer också bidra till att styra vilka investeringar som görs i Södras egna timmerbilar i framtiden, men också för att driva på den tekniska utvecklingen hos åkerierna som samarbetar med Södra, där det idag finns cirka 300 timmerbilar.

– Min förhoppning är också att gymnasieskolor ska kunna få simulatorer, så att de kan öva på krankörning i skolan, så eleverna redan kan det när de kommer ut i verkligheten. Det är många moment som ny chaufför, du ska kunna köra lastbil, köra kran och vara bilmekaniker. Det skulle vara en stor hjälp om de redan kan köra kran. Jag är stolt och glad över att Södra har tagit detta initiativ och är innovativa och driver på utvecklingen och ligger i framkant. Det har varit mycket givande och utvecklande att få delta och framför allt har jag fått en rejält lyft i arbetsmiljön, säger Stefan.

Förändring av vägstandard i Södras system

Nu uppdateras begreppen för vägstandard i Södras system till de som är aktuella i branschen. Samtidigt förändras utseendet av hur vägstandarden visas i Entreprenörsappen. En sju­siffrig kod ska nu användas för att beskriva vägstandarden i Entreprenörsappen. Tänk på att uppdatera till den senaste versionen av appen.

Uppdateringen innebär att Södras personal måste ange information som genererar en sju­siffrig kod som beskriver vägstandarden. Detta görs för att avverknings­entreprenören tydligt ska kunna se vilken vägstandard som är aktuell och som i sin tur ska anges vid skotar­rapporteringen för respektive avlägg, så att rätt information kommer vidare till transportören.

Denna förändring är viktigt på grund av att vi fram tills nu använt en del gamla begrepp i Entreprenörsappen kopplat till vägstandarden. Uppdateringen innebär att beskrivningen av till exempel tillgänglighet och framkomlighet blir densamma som i regelverket för klassningen av skogsbilvägar. Det har under lång tid

framkommit att åkerierna inte upplever att de får en korrekt information gällande vägstandarden. Majoriteten av alla avlägg saknar idag till exempel information om snöröjning, stickväg och omlastning.

VÄGSTANDARDEN

Den sju­siffriga koden visas som en översikt i Entreprenörsappen och består av siffror från sju positioner.

Exempelvis betyder den sju­siffrig koden 1104821:

BK-1-väg (max 64 ton), A-lastbils-personbilstrafik hela året, god framkomlighet för trailerekipage, vändmöjlighet 2 kilometer bortom lastplatsen, väg med backe, snöplogning okänd och upplag vid stickväg.

Alla positioner och koder framgår i Entreprenörsappen genom att trycka på vägstandarden, då kommer detaljinformationen om de olika positionerna och koderna upp i klartext.

Position 1	Bärighet på allmänna vägar			
Kod	1	2	3	4
Benämning	BK1-väg (max 64 ton)	BK2-väg (max 51,4 ton)	BK3-väg (max 37,5 ton)	BK4-väg (max 74 ton)
Position 2	Tillgänglighet på enskilda vägar			
Kod	1	2	3	0
Benämning	(A) Lastbils- och persontrafik hela året	(B) Lastbilstrafik hela året utom under svår tjällossning. Persontrafik hela året	(C) Lastbilstrafik hela året utom under tjällossning och perioder med ihållande regn. Persontrafik hela året utom vid tjällossning	(-) Enskild väg utnyttjas inte
Position 3	Framkomlighet på enskilda vägar			
Kod	0	1	2	3
Benämning	God framkomlighet för trailerekipage	God framkomlighet för lastbil med släp	Begränsad framkomlighet för lastbil med släp	Endast framkomlig med lastbil
Position 4	Vändningsförhållanden			
Kod	1	2	3	4
Benämning	Genomfart	Vändningsmöjlighet högst 50 m före eller 200 m bortom lastplatsen	Vändmöjlighet 0,2-2 km bortom lastplatsen	Vändmöjlighet mer än 2 km bortom lastplatsen
Position 5	Omlastning			
Kod	1	2	8	
Benämning	Omlastning från bil till släp krävs ej	Omlastning från bil till släp nödvändigt	Väg med backe	
Position 6	Snö			
Kod	1	2		
Benämning	Snöplogning regelbunden	Snöplogning okänd		
Position 7	Stickväg			
Kod	0	1	2	
Benämning	-	Upplag vid stickväg	Allmän väg med vägnummer <500. Körbarhet beaktas	

Marknadsläget i Södra

PAPPERSMASSA

Marknaden för pappersmassa i Europa fortsätter att vara stark under vintern. Det beror i grunden på en stark återhämtning av europeisk ekonomi under sista halvan av förra året, även om krigsutbrottet i Ukraina har vänt upp och ner på det mesta. 2023 kommer sannolikt att medföra en konjunkturedgång i Europa och därmed kan en försvagning av pappers- och massamarknaden i regionen vara att förvänta under året.

Världens kapacitet för sjötransport visar tecken på förbättring med sjunkande fraktrater för transporter mellan kontinenten till följd. Detta medför i sin tur att export av papper från Asien till Europa nu är lönsamt igen, och detta sätter press på de europeiska pappersproducenterna som sannolikt kommer producera lite mindre under 2023. Logistiksituationen i Europa är fortfarande problematisk, men bättre än för några månader sedan. Under våren kan dock förväntas en period med ökande strejkhott i Europa med ytterligare logistikproblem som följd.

TRÄVAROR

Marknaden är fortsatt osäker, men leveransvolymerna var ändå starka i slutet av året vilket har gett en förbättrad lagersituation för sågverken. De förbättrade leveranserna senaste månaderna beror på att kunderna nu sänkt sina lager så långt det är möjligt och nu behöver fylla på sina lager igen. Nybyggnationen av bostäder bromsar snabbt i samband med lågkonjunkturen inträder i både Europa och USA, vilket ger en lägre konsumtion av trävaror under 2023. ROT sektorn är dock stabilare och där förbrukas mer än hälften av trävarorna.

Efterfrågan på trävaror är generellt något bättre utanför Europa, som inte är lika mycket påverkad av energisituationen som i Europa. Samtidigt som efterfrågan sjunker globalt så gör även utbudet det. Produktionen minskar i Ryssland då det inte är möjligt att exportera till Europa, och samtidigt införs produktionsbegränsningar både i Europa och USA för att priserna fallit så snabbt så lönsamheten blivit otillräcklig. Priserna på trävaror har fallit snabbt under hösten till en nivå som inte är långsiktigt lönsam med högre kostnader för energi och råvara, men ser nu ut att stabiliserats.

VIRKESMARKNADEN

Med ett varierat väder mellan bra förutsättning till tjällossningar så är det mycket fokus på vägar och tillgänglighet just nu. Många skogsägare har investerat i sina vägar vilket är väldigt positivt och bra för tillgängligheten den här tiden på året. Det finns fortsatt en god efterfrågan på slutavverkning på de flesta verksamhetsområden. Vi har ett ökande lager på gallring

men vi har också ökat aktiviteten i gallringsbestånden under hösten, positivt att skogsskötseln ökar. På slutavverkningssidan har vi några verksamhetsområden med låga lager. Totalt sett så är rotlagernivån oförändrad i dagsläget med ett bra lager på gallring men ett behov att öka lagret på slutavverkning. Granbarkborre bekämpningen är fortsatt aktuellt i vissa geografier och där är viktigt med fortsatt bevakning av nya skador under våren och sommaren.

RÅVARA

Bra efterfrågan på både bränsleved och grot volymer denna och även nästa säsong. Extra premier på lövbränsleved gäller fortsatt för att premiera den typen av bestånd.

Timmer

Hög efterfrågan på timmersortimenten. Efter produktionsbegränsningarna under hösten har sågverken ökat sin produktion igen. Södra genomförde en prishöjning på normaltimmer med 30 kr/m³fub den 19 januari och vi har nu historiskt hög nivå på grundpriset på normaltimmer. Bedömningen nu är att efterfrågan håller i sig kommande månader, senare under våren och sommaren är det mer svårbedömt.

Efterfrågan på klena sågbara sortiment som klentimmer och kubb är fortsatt på en hög nivå. Efterfrågan på lövtimmer har dämpats något men med oförändrat pris. Detta innebär ett fortsatt behov av normal takt i slutavverkningen för att möta efterfrågan på timmer.

Massaved

Efterfrågan på barrmassaved har dämpats något på grund av stigande lager och kommande underhållsstopp i Värö och Mörrum. Styrning av produktionen mot klenare gallring och ett fokus på barkskavningen under våren är viktigt. Dock ser vi en ökad efterfrågan efter underhållsstoppen fram i maj och under sommaren. Efterfrågan på björk- och aspmassaved är fortsatt hög. Fortsatt bra förutsättningar för gallring både i barr och löv och möjlighet till aktiv skogsskötsel. God efterfrågan på certifierad råvara.

BIOBRÄNSLE

Fortsatt god efterfrågan på energisortimenten i Södras verksamhetsområde och i Europa. Gaspriser och pelletspriser har dock sänkts men det bedöms bli en hög efterfrågan på energisortimenten under hela säsongen och troligtvis även kommande säsong. Viktigt att vi fortsatt arbetar med markskoning i kombination med grotuttag på bästa sätt.

Stor satsning på förröjningsutbildning

Under hösten 2022 genomförde Södra en större utbildningsinsats inom förröjning. Omkring 350 personer från våra entreprenörer och Södras skogsvårds- och produktionsledare gick kursen. Utbildningen lyfte både miljöhänsyn och produktionsaspekter kopplade till förröjning.

Utbildningen som pågick en heldag ägde rum på alla Södras tre regioner med grupper om 10 till 30 personer i varje. De delar inom miljö- och kulturhänsyn som göcks igenom handlade bland annat om förröjning mot inägo-mark, naturvärdesträd, vatten och kulturlämningar. Genomgång gjordes av hur man tar hänsyn till lövträds-andelen för att klara certifieringskraven. Diskussioner fördes om vilken underväxt som påverkar produktions-beståndet och vilken som inte gör det.

– Jag uppfattade mottagandet från deltagarna som positivt. Våra entreprenörer är kompetenta, engagerade och angelägna om att göra ett bra jobb. Jag är imponerad över deltagarnas kunskap och engagemang i dessa frågor,

säger Linus Berg, skötselledare Region Väst. Det som kanske diskuterades allra mest, i vart fall på Region Väst, var vad i bestånden man kan lämna oröjt och vilka bestånd som inte behöver röjas alls, fortsätter han.

Fler frågor som diskuterades var när det blir mer ekonomiskt fördelaktigt för medlemmen att man inte förröjer samtidigt som gallringen kan utföras på ett bra sätt. Hanteringen av rotröta, beståndsförnyring samt röjning mot produktionsdiken.

Linus besöker nu samtliga verksamhetsområden på Region Väst för att förankra utbildningen även med alla skogsinspektorer. Under våren kommer skogsvårdsledare göra stickprovsuppföljningar av förröjningsentreprenörers utförda arbete och samtliga lag kommer få en uppföljning under hösten.

– Detta för att säkerställa kvaliteten i vår utförda tjänst gentemot medlemmen och se över behov av ytterligare utbildningsinsatser, säger Linus Berg.

EN DELTAGARES KOMMENTARER

– Jag tyckte utbildningen var bra och de som utbildade var lugna, vänliga och pratade mycket bra engelska så att alla förstod. Det mesta kunde jag sedan tidigare men jag gillar utbildningar och repetition är bra. Jag uppskattar att vi träffas i skogen, Södras personal och vi entreprenörer, för att diskutera och lära känna varandra. Jag är mer trygg med att jag gör ett bra jobb då. Det nya jag lärde mig var svenska benämningar på skogsträd och varför löv är viktiga att spara längs bäckar, deras funktion för vattnet. Nu efter utbildningen kollar jag mer på lövträdsandelen, det gjorde jag innan också men jag är mer noggrann med det nu, säger Andris Olins, förröjare Skog & Trä Torup.

Andris Olins, Skog & Trä Torup AB

Linus Berg, skötselledare Region Väst

Dags att söka stipendium

Nu är det dags att söka stipendium ur Gösta Edströms Hedersfond. Ansök på vår webb senast 31 mars 2023.

Södras uppdrag är att förädla och förnya skogsgårdens värden. Vi är också en drivande kraft i att utforska träfibrens och skogens många möjligheter. Varje år delar vi ut stipendier i samma anda. Vår grundare Gösta Edströms Hedersfond stöttar forskning, utvecklingsarbete eller studier inom områden som har anknytning till skogsbruket, skogsindustrin eller lantbrukskooperationen.

Har du en idé eller dröm med koppling till detta som du vill förverkliga? Då tycker vi att du ska söka medel ur Gösta Edströms Hedersfond.

ANSÖK NU!

På sodra.com, under Om Södra och Stipendier, kan du läsa mer om stipendiet. Här hittar du också ansökningsformuläret. Ansök redan idag eller senast 31 mars 2023.

Det rör på sig i BraSatt

Under hösten tog vi hjälp av ett filmteam för att skapa ett klipp som berättar vad BraSatt handlar om och varför Södra satsar på utveckling av föryngringsteknik.

I den pågående utvecklingsresan jobbar vi nu för att stå testklara inför planteringssäsongen med senaste prototypen av varje delsystem. Flera av funktionerna ska då testas på samma plattform och i en följd, till exempel ska maskinen välja planteringspunkt, kranen ska positionera sig och plantor planteras utan att den mänskliga handen styr dessa rörelser. Var och ett av systemen har vi testat tidigare, men nu förbättrar vi lite till och bygger ihop mer av en helhet. Det är mycket hårdvara som ska passa ihop och minst lika mycket kommunikation mellan de olika systemen som ska upprättas och fungera.

Har du inte redan sett filmen så se den här: **Södra – Framtidens skogsvård från familjeskogsbruken**. Skanna QR-koden så kommer du direkt till filmen.

Introduktionspraktik testas för att öka förståelse mellan olika yrkesroller

Södra genomför under december till februari en pilot med en introduktionspraktik inom projektet Säker råvarumottagning. Praktiken syftar till att öka förståelsen för de olika yrkesrollerna som möts på mottagningsplatsen, oavsett vem som är arbetsgivare. Piloten ska ge kunskap och underlag för att fatta beslut om en introduktionspraktik ska införas på Södra.

Sedan 2018 har vi jobbat i projektet Säker råvarumottagning mot målet att ha skogsindustrins bästa och mest professionella mottagningsplatser. Praktiken riktar sig till tre olika roller, virkesmätare på Biometria, rundvirkes/flischaufförer på externa och interna åkerier samt personalen, som arbetar på vedgård eller timmerplan på våra sågverk och bruk.

– De här tre rollerna möter varandra i arbetet fast de har olika uppgifter och arbetsgivare. I workshops i projektet har det framkommit att vissa problem som uppstår, bottnar i att man inte har full förståelse för varandras förutsättningar. En tanke har då varit att öka förståelsen genom att göra en introduktionspraktik. Praktiken har dock försenats på grund av pandemin, säger Joel.

I december 2022 drog introduktionspraktikerna i gång på Värökombinatet och totalt är 20 personer involverade i piloten. Under praktiken som är en halvdag besöker deltagaren de andra två rollerna i det vardagliga arbetet på mottagningsplatsen – till exempel följer en virkesmätare med en chaufför och truckförare.

– Det är viktigt att vi har en bra kommunikation mellan de olika yrkesgrupperna. Vi tror att en introduktionspraktik kan öka förståelsen för varandras arbete, förbättra samarbetet och även öka säkerheten, säger Joel.

Inför praktiken får varje deltagare en checklista med diskussionspunkter som går igenom under halvdagen tillsammans som handledare och adept. Givetvis får man komplettera med egna frågor och funderingar.

– När piloten är slut kommer vi att utvärdera vad deltagarna tyckte. Gav praktiken något? Ska vi börja med denna introduktionspraktik eller ska vi göra något annat för att öka förståelsen för varandra och därmed säkerheten. Beslut kommer att fattas före sommaren, säger Joel.

FAKTA:

En bra introduktion för yrkesrollerna på mottagningsplatsen påverkar vår gemensamma arbetsmiljö och lönsamhet.

- Säker mottagning – minskad risk för olyckor
- Ökad förståelse – ökad trivsel
- Ökad effektivitet
- Stärkt samarbete

TRE RÖSTER – HUR UPPLEVDE DU PRAKTIKEN?

Johnny Andersson arbetar som truckförare i renseriet i Värö och har praktiserat hos virkesmätare på Biometria och hos en chaufför på Södras eget åkeri.

– Vi ser på saker ur olika perspektiv. Genom att få en inblick i varandras vardag tror jag vi får ett annat synsätt och ökar förståelsen. Jag besökte en chaufför och vi diskuterade mycket och kom fram till att en idé. När åkarna kör timmer lägger de ofta lite massaved på toppen. Det hjälper vi till med att plocka av, men vi vår idé är att det skulle åkaren kunna göra själv i samband med avbandningen. Då får vi en bil mindre att hantera på mottagningsplatsen och därmed mindre trafik och det går dessutom fortare för åkaren. Vi får se hur vår idé mottas. Hos Biometria fick jag veta mycket om klassning, det var nyttigt att träffas och få ett ansikte på dem som jag ofta bara pratar i telefon med. Jag tycker praktiken fungerade bra och är en nyttig insikt för alla inblandade.

Eric Karlsson äger Lyckängs Transport och har besökt truckförare och virkesmätare.

– Jag står bakom att en introduktionspraktik införs på Södra. Min praktik var lärorik och det var intressant att se hur virkesmätare och truckförare löser sina arbetsuppgifter och vilka problem som kan uppstå. Jag fick en förståelse för vad som kan hända om inte säkerhetsinstruktioner följs. När jag åkte med truckföraren som lossade lasten reagerade jag på hur lite truckföraren ser och hur viktigt det är att man står på rätt plats och är rätt klädd med reflexkläder. Det förstår du inte förrän du upplever det. Och hur viktigt det är att man ögonkontakt. Södra har en mycket god säkerhet på sina mottagningsplatser, men det gäller att man följer regler och en praktik ökar förståelsen för de regler som finns. Sedan kan jag tycka att även skotarförare skulle omfattas av praktiken eftersom deras arbete i sin tur påverka händelser vid mottagningsplatsen, till exempel att det är tillräckligt många vätlappar och att inte för korta längder kommer med.

Peter Johansson, virkesmätare på Biometria.

– Jag tycker praktiken var riktigt bra. Det var värdefullt att få följa med en åkare och en truckförare i deras vardag. Jag var med en åkare ute i skogen och fick följa med i alla moment fram till mottagningsplatsen. En sak jag lyfte var hur viktigt det är att hålla hastighetsbegränsningen förbi mätplatsen. När det gäller truckförarna så har jag stor respekt för truckarna inne på området och speciellt när de kommer med last. Efter att ha åkt med är det ännu tydligare hur viktigt det är att hålla sig till säkerhetsregler, eftersom de inte ser särskilt mycket inne i trucken. Dessutom är det nyttigt att få ett ansikte på varandra och prata om de här frågorna. Jag fick en större förståelse och det blir enklare att samarbeta och kommunicera med varandra. Jag tror en introduktionspraktik kan bidra till att öka säkerheten för alla inblandade.

Allt fler grova toppar lämnas vid föryngringsavverkning

Andelen grova toppar som lämnas vid föryngringsavverkning ökar stadigt. Samtidigt behöver vi bli bättre på att ställa kulturstubbar på rätt sätt för att skydda forn och kulturlämningar i skogen. Det visar resultatet av Södras gröna bokslut 2022.

Södra utför årligen hänsynsuppföljningar, det så kallade Gröna bokslutet, efter genomförda åtgärder. Revisorer kontrollerar då hur väl Södra lever upp till certifieringssystemen PEFC:s och FSC:s® krav på generell hänsyn, och hur egen policy samt rutiner för miljöhänsyn följs.

– Syftet med det gröna bokslutet är att få ett underlag för fortlöpande förbättringar av hänsynsarbetet och det görs idag på föryngringsavverkning, gallring, föryngring och vid NS-åtgärder, berättar Åsa Andersson, naturvårdsutvecklare på Södra.

Under 2022 gjordes totalt 334 revisioner på 19 500 hektar jämnt spridda i Södras verksamhetsområde. 137 av dessa revisioner gjordes på 601 hektar föryngringsavverkning.

Många parametrar följs upp i Gröna bokslutet, allt från hänsynsområden till utvecklingsträd. Bedömningarna delas upp i olika funktioner och för de flesta funktioner används en fyrgradig betygsskala.

– Resultaten i vårt Gröna bokslut ligger överlag på en hög nivå, men det finns vissa områden där vi både kan och bör förbättra oss, säger Åsa Andersson.

GRENNAR OCH TOPPAR

Södras mål är att öka andelen död ved i skogslandskapet. Lämnade grenar och toppar (grot) vid föryngringsavverkning är ett litet men konkret bidrag till detta. Södras rutiner för hur denna hänsyn ska tas har funnits sedan 2016, och från och med 2018 bedöms funktionen i det Gröna bokslutet.

– Framför allt är det viktigt att få en diameterspridning på den döda veden för bland annat olika insekter och svampar, säger Åsa Andersson. Om förutsättningar finns

ska minst tre grova toppar lämnas kvar per hektar. Det är bra om dessa är solexponerade.

I Gröna bokslutet 2018 fick endast 24 procent av trakterna godkänt på funktionen grenar och toppar.

– Genom en utbildningssatsning och fokus på lämnade toppar har vi under åren successivt förbättrat oss och 2022 var andelen godkända trakter 67 procent. Vi kan absolut bli ännu bättre men det är roligt att se en markant förbättring, säger Åsa Andersson.

KULTURMILJÖER OCH KULTURSTUBBAR

Södras mål är att vid alla typer av skogsåtgärder skydda skogens kulturarv, exempelvis fasta forn lämningar, övriga kulturhistoriska lämningar och det biologiska kulturarvet. Naturvården är viktiga för att dessa miljöer inte ska växa igen. Vid revisionerna bedöms hur hänsyn har tagits till kulturmiljön, men även hur kulturstubbar har placerats i förhållande till kulturlämningen, berättar Åsa Andersson.

– Kulturstubbar ställs för att märka ut kulturlämningar och är 1,3 meter höga. Syftet med kulturstubbar är att uppmärksamma och skydda lämningarna, och de ska alltså inte kunna förväxlas med högstubbar.

Under 2022 godkändes 67 procent av trakterna där kulturstubbar sparades. Betygssättningen av kulturstubbar görs främst utifrån hur dessa är placerade i förhållande till kulturlämningen. Det vi framför allt får underkänt på är när kulturstubben ligger för nära lämningen, säger Åsa Andersson. Problemet när kulturstubben ligger i eller nära lämningen är att efterföljande skogsåtgärder, som grotskotning, markberedning och plantering, kan komma för nära och skada den. Därför är det mycket viktigt att ställa stubbarna vid lämningen rätt.

– Vi kommer fortsätta att fokusera på hänsyn till forn- och kulturlämningar vid åtgärder i skogen, bland annat genom utbildning, för att bli ännu bättre när det gäller placering av högstubbar, avslutar Åsa Andersson.

Implementering HPR-gallring och planen framåt

HPR-gallring är en programvara för beslutstöd i gallring och är installerad lokalt i skördare. Södra har testats och utvärderats programmet, resultaten var positiva och det beslutades att HPR-gallring ska implementeras fullt ut i Södras gallringar.

Utvärderingen visade att programvaran inte var helt användarvänligt och kräver en del extra hantering från maskinföraren. Det finns även risker med lokalinstallerade program i skördarna.

För att lösa detta har man valt att modifiera programvaran och lägga den på en Södra-server. Detta innebär att man inte behöver installera extra programvara i skördaren och man behöver inte hantera programvaran. En gallringskördare behöver då bara produktionsrapportera filer som vanligt, beräkningar görs hos Södra och inte lokalt i varje skördare.

Resultaten skapas hos Södra och i en första version kommer förare kunna se gallringsstödet som ett kartskikt i Entreprenörsappen. Denna lösning innebär att man behöver ha till exempel en platta i maskinen för att kunna se resultaten löpande under arbetet.

Planen är att kartlagret ska komma ut under året. Just nu pågår arbete kring att modifiera programmet och att sätta utseende samt vilka data som ska visas i kartlagret.

Windows XP slutar funka för produktionsrapportering

Maskiner med operativsystemet Windows XP kommer inte kunna produktionsrapportera till Biometria via nya Sender XC version 2.0 som rullas ut i samband med Viol3.

Biometria har tagit detta beslut med anledning av den ökande risken för cyberattacker och den digitala hotbilden.

Tidsplan när Windows XP inte längre komma funka är juni 2024 i samband med starten av Viol3, exakt datum är inte satt ännu.

Södra har krav i avverkningsavtalen att produktionsrapportering ska göras via Biometrias Sender XC. Det är en tid innan detta slår igenom men ber er med Windows XP i maskiner att reda nu se över hur det kan uppgraderas för att säkerställa framtida funktion.

Test av nya mätjul på Södras avverknings-skördare

Södra avverkning har under cirka ett års tid testat nya mätjul på våra JD skördare, som Thorbjörn Bjerregaard på Mikado Skog AB har konstruerat.

Det är Team Dacke och Team Långasjö som är två av Södras egna slutavverkningsgrupper som utför testerna.

Team Dacke har under ett års tid kört med ett 10 mm tjockt enkelt mätjul och Team Långasjö har för tillfället ett 10 mm tjockt med specialslipning på spetsarna under utprovning.

Det som är speciellt med nya mätjulet är en legering och härdning av materialet så att slitaget på omkretsen och diametern är väldigt liten, viket betyder att antal kalibreringar för längdmätningen minskar.

Södra kommer att utvärdera testerna och presentera resultat i Entreprenörsnytt med tiden.

Thorbjörn Bjerregaard Mikado Skog AB.

Kontrollmätning av längd, Marcus Rickardsson Team Långasjö och Thorbjörn Bjerregaard.

KOMMENTARER

Thorbjörn Bjerregaard:

– Då materialet i nya mät hjulet håller längre behöver man inte längdkalibrera lika ofta och därmed ökar mätprecisionen och produktionstiden. Slitaget är minimalt, till exempel har team Dacke kört ett år med sitt hjul och diametern har minskat med bara 0,5 mm. Jag har framför allt testat på JD skördares större aggregat men kommer att testa på fler maskinmärken framåt, för tillfället på Komatsuskördare. Jag har även mät hjul till de mindre aggregaten på JD.

Sven-Olof Engstrand Team Dacke:

– Jag tycker den största skillnaden är att vi inte behöver kalibrera längden lika ofta som tidigare när vi använde originalhjulet. Spetsarna på kugghjulet är lika vassa som när det var nytt.

Sven-Olof Engstrand Team Dacke.

Marcus Rickardsson Team Långasjö:

– Vi har testat ett 6 mm enkelhjul, två 6 mm hjul lagda omlott och nu för tillfället har vi ett 10 mm med en slipning som är speciell på spetsarna mot tidigare hjul. Det första 6 mm hjulet sprack när vi avverkade löv, i övrigt märker jag ingen större skillnad mot originalhjulet mer än att jag inte behöver längdkalibrera lika ofta som tidigare.

Mät hjul med specialslipning.

10 mm mät hjul.

Thorbjörn Bjerregaard kontrollerar mät hjulets anläggning mot stammen.

Vi söker entreprenörer för askåterföring

Södra erbjuder sedan 2018 näringsåterföring till medlemmar i stora delar av Götaland. Arbetet omfattar krossning, siktning, transport och spridning av bioaska till skogsmark. Vi önskar knyta till oss fler resurser inom denna verksamhet för att kunna växa och erbjuda tjänsten till fler medlemmar.

Ni är välkomna att skicka in en intresseanmälan vare sig ni har en etablerad kontakt med Södra sedan tidigare eller inte.

Sista dag för anmälan är den **24 mars** 2023.

Din intresseanmälan gör du på:
www.sodra.com/aska

Läs mer om näringsåterföring:
www.sodra.com/naringsaterforing

För mer information kontakta regional skötselldare:

Väst Linus Berg 010-471 64 04, linus.berg@sodra.com

Öst Ylva Thorn-Andersen 0499-159 86, ylva.thorn-andersen@sodra.com

Syd Magnus Lindén 010-471 62 75, magnus.linden@sodra.com

KONTAKTINFORMATION

Södra Skog, Skogsudden, 351 89 Växjö

Magnus Petersson
Henrik Holmberg
Joel Persson
Linus Wildmark
Jonas Hafmar
Patrik Lindenbjär
Anders Ekstrand
Jessica Nordin

Skogsbrukschef
Chef skogsskötsel
Chef skogsteknik
Verksamhetsutvecklare
Utvecklare skogsteknik och entreprenörsfrågor
Apteringsspecialist
Lövsogsspecialist
Miljöchef

0470-893 53
0470-893 65
0470-856 29
0470-890 44
0470-892 10
0470-892 15
0470-855 01
0470-890 94

magnus.petersson@sodra.com
henrik.holmberg@sodra.com
joel.persson@sodra.com
linus.wildmark@sodra.com
jonas.hafmar@sodra.com
patrik.lindenbjar@sodra.com
anders.ekstrand@sodra.com
jessica.nordin@sodra.com